

SÄKENIÄ

Sosialistinen Kuukausjulkaisu
Ilmestyy kuukausittain, Fitchburgissa, Mass., Raivaajan kustannuksella

Toimittaja: YRJÖ HALONEN.

Vakituksia avustajia: Santeri Nuorteva, F. J. Syrjälä, Moses Halli,

Hilja Länamaa-Pärssinen ym.

Published every Month, by Raivaaja Pub. Co., Fitchburg, Mass.

VIIMEINEN TAISTO

Kirj. MORRIS HILLQUIT

Oli syysk. 3 päivä 1910, viimeisen kansainvälisen sosialistikongressin viimeinen päivä. Yhdeksänsataa edustajaa, jotka kahdestakymmenestä neljästä eri maasta olivat saapuneet Kööpenhaminaan, olivat seitsemän päivän aikana keskustelleet kansainvälisen sosialistisen toiminnan järjestämisestä ja vakuuttaneet toisilleen uskollisuutta kansainvälistä yhteistunnetta kohtaan. Heidän työnsä oli nyt päättynyt. Oli jo sovittu seuraavan kongressin ajasta ja paikasta. Huomattavimpien kansallisuusryhmien edustajat olivat lausuneet jäähyväissanansa. Puheenjohtaja löi nuijalla pöytään, — kahdeksas kansainvälinen sosialistikongressi oli päättynyt.

Edustajat ja vieraat nousivat istuimiltaan. Ranskan edustajisto aloitti Internationalen ensimmäisen värssyn ja kaikkien muitten maitten edustajat omasta alotteesta yhtyivät tuohon Europan köyhälistön innostuttavaan taistelulauluun. Tuhansista kurkuista yhä kasvavalla voimalla ja innostuksella kaikuiivat mahtavan vallankumous-

laulun juhlalliset säveleet. Se ei enää ollut mikään tavallinen laulu, se oli pyhä valo, jonka kaikkien maitten sosialistit loistavin silmin ja hehkuvin kasvoin antoivat toisilleen syvän vakaumuksen sävelissä. Ja kun he tulivat laulun loppusäkeisiin, joihin keskittyikin koko laulun sisältö, kun he lauloivat

C'est la lutte finale, et demain
L'Internationale sera le genre
humain. (Tää on viimeinen taisto
ja huomispäivänä on kansainvälinen
järjestömme edustava koko ihmiskuntaa.)

niin kohosivat säveleet uskonnollisen innon ja ihastuksen korkeuksiin.

Toivoa ja päättäväisyyttä uhkuivat sanat uudistettiin yhä uudestaan ja uudestaan, ihailtavan laulun innostuttavat säkeet kaikuivat väsymättä, tehden lumoavan vaikutuksen laulajiin tuona juhlallisena hetkenä. Työn miehet ja vaikeitten taistelujen miehet, joiden kasvoihin kärsimykset ja huolet olivat kyntäneet syviä vakoja, olivat kuin muuttuneet toisiksi ihmi-

siksi mahtavasti kaikuvan kuoron julistaessa kansainvälisen köyhälistön uskoa, toivoa, antautumusta ja taisteluintoa. Pystyssäpäin he seisoivat siinä. He olivat kuin ruumiillistunut uhka viholliselle kapitalistiselle maailmalle.

* * *

”Tää on viimeinen taisto”. Sen jälkeen olen usein ajatellut, eikö tuossa muistettavassa kansainvälisen järjestömme joutsenlaulussa sittenkin ollut surullisten aavistusten sivukaikua. Tietysti silloin ei kukaan tietänyt, että Wienissä pidettäväksi aijottu kansainvälinen kongressi ei tulisikaan kokoontumaan, että juhlallisesti annettu kansainvälisen solidarisuuden vala ei tulisi täytetyksi ja että Euroopan sosialistien ja työläisten seuraava yhteentulo tapahtuisi murhaavassa taistelussa sodan taistelutantereilla. Kuitenkin luulen, että myöhemmin puhjenneen sodan ja joukkomurhien haamu täytti huolella monen edustajan sydämen. Monta vuotta oli Euroopan taivaalle kerääntynyt uhkaavia sotapilviä. Yhä laajemmaksi kasvava hillittömän kapitalistisen kilpailun piiri, mieletön taistelu uusien kauppamarkkinoitten, uusien tuotantolähteitten ja rahansijoituspaikkojen puolesta, liikemies-diplomaattien vaaralliset vehkeilyt, suurvaltojen kuumeentapaiset varustelut maalla ja merellä, hyökkäys- ja puolustusliittojen muodostuminen, — kaikki nämä selvästi uhkasivat katkeran leppymättömällä ja ennen kuulumattoman valtavalta sodalla. Juuripa kongressin päättyessä alkoivat pukeutua määrättyyn muotoon ne tapahtumat, jotka johtivat Balkanin ja Italian sotiin ja Marokko-selkkaukseen. Sodan vaara oli se peikko, joka uhkasi sosialistista Internationalea ei ainoastaan Kööpenhaminassa,

vaan usean edellisenkin kongressin aikana. Imperialismia, militarismia ja sotaa koskevat probleemit olivat saaneet tärkeän sijan kaikissa sosialistien kokouksissa ja etenkin Euroopan sosialistien neuvotteluissa. Yhä uudestaan ja uudestaan olivat sosialistit voimakkaasti protesteeranneet hallituksiensa sotaa provoseraavaa politiikkaa vastaan ja varoittaneet kansalaisiaan uhkaavasta maailman onnettomuudesta. He olivat ruoskineet sodan epäinhimillisyyttä mitä voimakkainmilla sanoilla ja veloitaneet itseään ylläpitämäänsä rauhaa kaikilla heidän hallussaan olevilla keinoilla.

Ja kuitenkin, nyt kun jälleen ajattelen noita sotavastaisia lausuntoja ja niiden johdosta tapahtuneita keskusteluja, en voi vapautua siitä ajatuksesta, että noita julistuksiamme ympäröi epäilyksien ja pahojen aavistuksien pilvi. Sosialistinen Internationale ei koskaan sanonut, että se tulisi estämään maailman sodan tahi voisi estää sen.

Sisimmässään Euroopan sosialistit pelkäsivät, että piakkoin tapahtuvassa yhteentörmäyksessä, joka laskee valloilleen niin monellaisia voimia, vanha järjestelmä osottautuisi voimakkaammaksi ja vastustuskykyisemmäksi kuin nuori köyhälistön vallankumous. Minusta tuntuu, että tämä paha aavistus antoi surunvoittoisen vivahduksen taisteluhaluisele tunnelmalle, joka vallitsi silloin kun viime sosialistikongressissa lauloimme: ”Tää on viimeinen taisto ja huomispäivänä on Internationale edustava koko ihmiskuntaa.”

* * *

Ja sitten tuli romahdus. Juuri kun sosialistit valmistautuivat kokoontumaan kansainväliseen konferenssiin takoakseen vielä yhden

renkaan ihmiskunnan yhteishengen ja rauhanketjuun, juuri silloin kuului Euroopassa uhkaavan sodanvaaran jyrinä, se kasvoi yhä äänekkäämmäksi ja uhkaavamaksi, kunnes ilma kajahti miljoonien tykkien helvetillisestä metelistä. Oli niin kauvan kasattu pelon, vihan ja taistelun aineksia, että niiden raivottaret lopultakin pääsivät irti ja vastustamattomalla, luonnonvoimaisella voimalla ajoivat edessään ihmisiä ja kansakuntia. Päivän kuluessa menettivät miljoonat ihmiset järkensä, heidät valtasi villi käsittämätön kauhu ja he tappoivat ja hävittivät toisiaan. Kaikki henkiset, siveelliset ja älyn voimat alistuivat aseitten eläimellisen väkivallan alle, — ja aseet löivät maahan sosialistisen Internationalen.

Monelle meistä, sivultakatsojista, jotka olimme vuosi vuodelta taistelleet ihmiskunnan ihmistyttämisen puolesta, monelle meistä, jotka henkeä pidättäen olimme tarkanneet jokaista yhteiskunnallisen edistyksen ilmiötä, näytti ensi hetkellä euroopalaisen sivistyksen romahtaminen valtavalle, parantamattomalle onnettomuudelle, kaikkien toiveitten ja kaipausten lopuksi.

Mutta nyt kun sota pysähtymättä ja heikkenemättä kulkee hirvittävää tietänsä, alamme ajatella sen syvempää, todellisempaa merkitystä. Näin suunnattoman väkivallan ilmiö ei mitenkään ole voinut kohdata ihmiskuntaa vain sattuman kautta. Se ei mitenkään voi päätyä tuottamatta vallankumouksellisia seurauksia. Mitä sitten merkitsee euroalainen murhenäytelmä ihmiskunnan edistykselle?

Me olemme jo kauan puhuneet niin kutsutun kapitalistisen sivistyksen lähenevästä romahduksesta. Eikö ole mahdollista, että tä-

mä yleinen kuoleman ja hävityksenirstailu on sen pikaisen lopun edeltäjä? Kapitalismi on kauan pysynyt pystyssä vain sorron ja väkivallan kautta. Eikö ole järkevästi ja asianmukaista, että se löytäisi perikatonsa väkivaltatekojensa keskeltä?

Sodan alkuperä on epäilemättä kapitalistinen, mutta kapitalistit eivät ole tieteen tahtoen mananneet sotaa esille. Pikenmin se syntyi kapitalismin sokean vaikutuksen kautta, niin kuin usea muukin kapitalistisen järjestelmän ilmiö sokeasti ja vastustamattomasti joutuu itse kapitalistisen riiston luonteesta. Niinpä sotakin voi syöstä sokean kapitalismin sen omaan perikatoon. Eihän ole yksikään historian tapahtuma niin selvästi kuin tämä mielettömän ja rikoksellisen kaikista sodista, osoittanut, kuinka pysymätön, epävarma, mieletön ja epäinhimillinen on kapitalistinen sivistys. Vähitellen alkavat työläiset, sekä juoksuhaudoissa että muualla olevat työläiset, tunnustaa ja ymmärtää tämän. Vielä he taistelevat ja tappavat sekä haavoittavat toisiaan ratkaistakseen herrojen riitoja, mutta heidän mielessään alkaa jo häämöttää kauhun syitten ymmärtäminen. Kapinat sotaa vastaan kasvavat yhä valtavammiksi sitä mukaa kuin sotaa jatkuu ja kylmä ajatteleminen astuu sodan luoman aivojen hämmennyksen tilalle. Sodan loppu tulee näkemään henkisen ja taloudellisen vararikon tehneen kapitalistiluokan ja kapinallisen työväenluokan ja silloin ehkä on edessämme kauvan viivytetyn tilinteon, kapitalistisen mielettömyysjärjestelmän loppu.

European kauheitten taistelukenttien keskeltä, tykkien jyrinäästä ruudin savun pilvistä, haavoitettujen valitushuutojen ja kuole-

vien hätähuutojen kaikuessa. — keskeltä tätä kauhun ja kuoleman onnettomuutta on ehkä syntyvä uusi maailma. Kamala Europan sota on ehkä oleva se veren ja tulen kiirastuli, jonka läpi ihmiskunta on kulkeva parempaan sivistykseen, — veljesrakkauden, ihmisyyden ja rauhan maailmaan.

Innostava kansainvälisen sosialismin hymni ehkä sittenkin on osottautuva profetalliseksi, — C'est la lutte finale, et demain l'Internationale sera le genre humain, — Tää on viimeinen taisto ja huomispäivänä on Internationale edustava koko ihmiskuntaa!

Maailman puto.